

ผลของโครงการพัฒนาผู้ผลิตชิ้นส่วนระยะที่ 2 ที่มีต่ออุตสาหกรรมชิ้นส่วนยานยนต์

นางสาวโอปอด ทองวีระประเสริฐ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์

คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2546

ISBN 974-17-3522-7

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

THE EFFECT OF SUPPLIER DEVELOPMENT PROGRAM(2)
ON AUTOMOBILE PARTS INDUSTRY

Miss Opal Thongveeraprasert

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Economics in Economics

Faculty of Economics

Chulalongkorn University

Academic Year 2003

ISBN 974-17-3522-7

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ผลของโครงการพัฒนาผู้ผลิตชิ้นส่วนระยะที่ 2 ที่มีต่ออุตสาหกรรม
ชิ้นส่วนยานยนต์

โดย

นางสาวโอปอล ทองวีระประเสริฐ

สาขาวิชา

เศรษฐศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ ดร.ชลัษณ์พร อมรวัฒนา

คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารธุรกิจ

..... คณบดีคณะเศรษฐศาสตร์

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุทธิพันธ์ จิราธิวัฒน์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เกียรติวิบูลย์ ชมแจ)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา

(รองศาสตราจารย์ ดร.ชลัษณ์พร อมรวัฒนา)

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.จารุมา อึ้งกุล)

..... กรรมการ

(ดร.พิชญ์เดช เกษภูมินทร์)

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์สามารถ เจียสกุล)

นางสาวโอปอล ทองวีระประเสริฐ : ผลของโครงการพัฒนาผู้ผลิตชิ้นส่วนระยะที่ 2 ที่มีต่ออุตสาหกรรมชิ้นส่วนยานยนต์.(THE EFFECT OF SUPPLIER DEVELOPMENT PROGRAME(2) ON AUTOMOBILE PARTS INDUSTRY) อ.ที่ปรึกษา: รองศาสตราจารย์ ดร.ชลัษฏ์พร อมรวัฒนา, จำนวนหน้า 132 หน้า. ISBN 974-17-3522-7

การศึกษานี้เป็นการศึกษาโครงการพัฒนาผู้ผลิตชิ้นส่วนระยะที่ 2 ที่ดำเนินการโดยสถาบันยานยนต์ ภายใต้โครงการแผนปรับโครงสร้างอุตสาหกรรมระยะที่ 2 เพื่อพัฒนาผู้ผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ โดยประกอบด้วย กิจกรรมการอบรมซึ่งจะแบ่งเป็นภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ และกิจกรรมการสนับสนุนที่ปรึกษา จะเป็นการศึกษาผลของโครงการพัฒนาผู้ผลิตชิ้นส่วนระยะที่ 2 ที่มีต่ออุตสาหกรรมชิ้นส่วนยานยนต์ โดยมุ่งเน้นที่จะศึกษาถึงผลิตภาพและผลกระทบที่มีต่อแรงงานและโรงงานในอุตสาหกรรมชิ้นส่วนยานยนต์ ช่วงดำเนินการตั้งแต่เดือนมีนาคม พ.ศ.2544 ถึงกันยายน พ.ศ.2545 และกลุ่มเป้าหมายคือ ผู้เข้าร่วมกิจกรรมการอบรมและกิจกรรมการสนับสนุนที่ปรึกษา

ผลการศึกษารูปได้ว่า ผู้เข้าอบรมมีความพึงพอใจในการเข้าร่วมกิจกรรม การอบรมมีความคุ้มค่า สมกับที่แรงงานต้องเสียเวลาทำงานไป วิทยากรมีความรู้และความสามารถในการสื่อสาร เครื่องมือ อุปกรณ์ ตำรา เอกสารและสถานที่ที่มีความเหมาะสมดี ในการสำรวจความรู้พบว่าผู้เข้าอบรมมีความรู้ก่อนการอบรมปานกลาง ภายหลังการอบรม แรงงานมีความรู้เพิ่มขึ้นสอดคล้องกับที่คาดหวัง หลักสูตรมีความครอบคลุม ตรงกับความต้องการและสามารถนำมาประยุกต์ปรับใช้ในการทำงานให้ดีขึ้น สำหรับการศึกษผลิตภาพและผลกระทบที่มีต่อแรงงานและโรงงาน พบว่า แรงงานมีผลิตภาพและความสามารถในการทำงานเพิ่มขึ้น แต่ไม่มีการปรับเพิ่มค่าจ้างและสวัสดิการ การอบรมช่วยทำให้แรงงานตระหนักถึงความปลอดภัยและลดอุบัติเหตุในการทำงาน นอกจากนั้น การอบรมช่วยลดปริมาณสินค้าที่ต้องคัดออก ลดมลพิษที่เกิดขึ้นจากกระบวนการผลิต อีกทั้งช่วยลดปริมาณของเสียที่เกิดขึ้นจากกระบวนการผลิต ในการศึกษาผลของกิจกรรมการสนับสนุนที่ปรึกษาพบว่า โรงงานประสบความสำเร็จในการรับคำปรึกษาเรื่องระบบมาตรฐาน โดยปัญหาและอุปสรรคที่พบคือ บุคลากรไม่มีความพร้อมในการเรียนรู้ระบบมาตรฐาน เพราะแรงงานไม่สามารถเรียนรู้และทำความเข้าใจเรื่องระบบมาตรฐานภายในระยะเวลาอันสั้น อีกทั้งยังต้องแบ่งเวลาในการทำงานมาเรียนรู้ระบบมาตรฐานทำให้มีผลต่อการทำงาน จากการศึกษาโครงการพัฒนาผู้ผลิตชิ้นส่วนระยะที่ 2 นับเป็นโครงการที่สามารถดำเนินการบรรลุซึ่งวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ตั้งไว้

ภาควิชา..... ลายมือชื่อนิติศ..... โอปอล ทองวีระประเสริฐ

สาขาวิชา.....เศรษฐศาสตร์..... ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ปีการศึกษา.....2546..... ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

4385597829 : MAJOR ECONOMICS

KEY WORD: THE SUPPLIER DEVELOPMENT PROGRAME/PRODUCTIVITY OF LABOUR / TRAINING / AUTOMOBILE PARTS INDUSTRY

OPAL THONGVEERAPRASERT : THE EFFECT OF SUPPLIER DEVELOPMENT PROGRAME (2) ON AUTOMOBILE PARTS INDUSTRY. THESIS ADVISOR : ASSC. PROF. CHALAI PORN AMONVATTANA Ph.D., 132 pp. ISBN 974-17-3522-7

The objective of this study is to study the Supplier Development Programme (2) carried on by the Thailand Automobile Institution under the Industrial Restructuring Plan (2) for automobile supplier development. The Supplier Development Programme (2) includes the training activity that comprises theoretical and practical sections and the advisor supporting activity. This project also studies an impact of the Supplier Development Programme (2) on the automobile parts industry in particular the productivity and the effect on labour and factories in the automobile parts industry. The project conducted from March 2002 to September 2003. The prime target group includes people who participate in the aforementioned activities.

The finding shows that the trainees are satisfied in the activities and envisage the benefits of the training. They are impressed by the trainers' knowledge and communication competence, equipment, books, and places that are suitable and convenient. Besides, the survey shows that the average knowledge of the trainees is moderate before taking part in the training, and afterwards their knowledge increases when the training finishes. The curriculum of training meets their needs and can be applied for the improvement of production and management.

Regarding to the productivity and the effect on labour and factories in the automobile parts industry, the study indicates that the workers have more productivity and abilities, but their wages and welfare are still constant. Hence, the training can assist the trainees to realise about their safety and can reduce an accident in their work. Moreover, the training reduce defected goods, population and waste caused by production process. For the advisor supporting activity, the study shows that the factories are successful in the consultation on the standard system. However, it is found there are a problem and obstacle. The employees do not ready to learn about the standard system due to a short time. Also, they have to divide their working hours for the learning, so this causes a difficulty to their work. Nevertheless, the Supplier Development Programme (2) succeeds to meet the objective and goal.

Department.....

Student's signature.....

Field of study.....ECONOMICS.....

Advisor's signature.....

Academic year.....2003.....

co-Advisor's signature.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงด้วยดี โดย รองศาสตราจารย์ ดร.ชลัษฏ์พร อมรวัฒนา อาจารย์ที่ปรึกษา ได้กรุณาเสียสละเวลาชี้แนะ ให้คำปรึกษา และตรวจแก้ไขข้อบกพร่องด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างยิ่ง ร่วมกับผู้ช่วยศาสตราจารย์ เกียรติวิบูลย์ ชมแข ประธานกรรมการสอบ และ คณะกรรมการสอบ อันได้แก่ รองศาสตราจารย์ ดร.จารุมา อึ้งกุล ดร.พิษณศ เจษฎาจันทร์ และ รองศาสตราจารย์สามารถ เกียรติกุล จนช่วยให้วิทยานิพนธ์มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้ศึกษาจึงขอกราบขอบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้

และสำหรับการศึกษาค้นคว้าข้อมูล ผู้ศึกษาได้รับความอนุเคราะห์จากเจ้าของกิจการที่อนุญาตให้สอบถามข้อมูลจากพนักงาน รวมถึงเจ้าหน้าที่ฝ่ายทรัพยากรมนุษย์ ผู้จัดการฝ่ายผลิต ผู้จัดการฝ่ายการตลาด/ฝ่ายขาย ซึ่งเป็นผู้เข้าร่วมโครงการและตัวแทนกิจการที่เข้าร่วมโครงการพัฒนาผู้ผลิตชิ้นส่วนระยะที่ 2 ส่วนการเก็บข้อมูลได้รับการอำนวยความสะดวกจากเจ้าหน้าที่สำนักพัฒนาอุตสาหกรรมสนับสนุน และสถาบันยานยนต์ ซึ่งคอยเตรียมเอกสารที่เกี่ยวข้องและให้การช่วยเหลือในขั้นตอนการแจกแบบสอบถามให้แก่ผู้เข้าร่วมโครงการ

ท้ายที่สุดที่ผู้ศึกษาจะลืมมิได้คือ คุณพ่อ คุณแม่ น้องสาว น้องชายทั้งสองคน เพื่อนๆ ในหลักสูตรเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต และเพื่อนสนิทที่คอยเป็นกำลังใจ จนทำให้ผู้ศึกษาสามารถจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้จนสำเร็จสมบูรณ์ลงได้ด้วยดี

นางสาวโอบอด ทองวีระประเสริฐ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฎ
สารบัญภาพ.....	ฏ
บทที่ 1	
บทนำ.....	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	6
1.3 ขอบเขตของการศึกษา.....	6
1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
บทที่ 2	
แนวคิดและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	7
2.1 แนวคิดที่ใช้ในการศึกษา.....	7
2.1.1 ทฤษฎีการผลิต.....	7
2.1.2 ความสำคัญของทรัพยากรมนุษย์และทุนมนุษย์.....	10
2.1.3 แนวคิดเรื่องการอบรม.....	12

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

	2.1.4 การใช้แนวคิดทฤษฎีทุนมนุษย์มาใช้วิเคราะห์การอบรม.....	15
	2.1.5 ผลผลิตภาพแรงงาน(Labour Productivity).....	20
	2.2 งานศึกษาที่เกี่ยวข้อง.....	21
	2.2.1 งานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการอบรม.....	21
	2.2.2 งานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับผลิตภาพ.....	25
บทที่ 3	วิธีการศึกษา.....	28
	3.1 วิธีการศึกษา.....	28
	3.2 กลุ่มประชากรตัวอย่าง.....	28
	3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา.....	30
	3.4 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	34
	3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	35
	3.6 การนำเสนอข้อมูล.....	39
บทที่ 4	โครงการพัฒนาผู้ผลิตชิ้นส่วน(Supplier Development Programe:SDP).....	40
	4.1 กิจกรรมการอบรม.....	41
	4.1.1 วัตถุประสงค์ของกิจกรรมการอบรม.....	41
	4.1.2 คุณสมบัติของผู้เข้าอบรม.....	41
	4.1.3 คุณสมบัติของวิทยากรในการอบรม.....	41

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

4.1.4	วิธีการดำเนินการ.....	41
4.1.5	ประเภทของกิจกรรมการอบรม.....	46
4.2	กิจกรรมการสนับสนุนที่ปรึกษา.....	49
4.2.1	วัตถุประสงค์ของกิจกรรมการสนับสนุนที่ปรึกษา.....	49
4.2.2	ขอบเขตของกิจกรรมการสนับสนุนที่ปรึกษา.....	50
4.2.3	ประเภทกิจกรรมการสนับสนุนที่ปรึกษา.....	53
4.2.4	การคัดเลือกผู้ประกอบการเข้ารับการสนับสนุนที่ปรึกษา.....	55
4.2.5	การคัดเลือกผู้ให้คำปรึกษาแนะนำ.....	55
4.2.6	ค่าใช้จ่ายในกิจกรรมการสนับสนุนที่ปรึกษา.....	56
บทที่ 5	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	60
5.1	การศึกษาผลของกิจกรรมการอบรมภายใต้โครงการพัฒนาผู้ผลิตชิ้นส่วน	61
5.1.1	ผลที่ได้รับจากกิจกรรมการอบรม.....	61
5.1.2	ผลิตภาพและผลกระทบที่มีต่อแรงงานและโรงงานในอุตสาหกรรม ชิ้นส่วนยานยนต์.....	78
5.2	อภิปรายผลการศึกษากิจกรรมการอบรม.....	85

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

5.3 การศึกษาผลของกิจกรรมการสนับสนุนที่ปรึกษาภายใต้โครงการพัฒนา ผู้ผลิตชิ้นส่วน.....	88
5.3.1 ผลที่ได้รับจากกิจกรรมการสนับสนุนที่ปรึกษา.....	88
5.3.2 ความคิดเห็นต่าง ๆ เกี่ยวกับกิจกรรมการสนับสนุนที่ปรึกษา..	90
5.4 อภิปรายผลการศึกษากิจกรรมการสนับสนุนที่ปรึกษา.....	92
5.5 วิเคราะห์ผลการศึกษาของโครงการพัฒนาผู้ผลิตชิ้นส่วนที่มีต่อ อุตสาหกรรมชิ้นส่วนยานยนต์.....	92
บทที่ 6 สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ.....	105
6.1 สรุปผลการศึกษา.....	105
6.2 ข้อจำกัดของการศึกษา.....	108
6.3 ข้อเสนอแนะ.....	110
รายการอ้างอิง.....	113
ภาคผนวก.....	116
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	132

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่	
1.1	ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศและอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจ..... 1
1.2	ดัชนีผลผลิตอุตสาหกรรมและอัตราการใช้กำลังการผลิตอุตสาหกรรม..... 2
1.3	โครงการภายใต้แผนปรับโครงสร้างอุตสาหกรรมระยะที่ 1 และ 2 จำแนกตามแผนงาน.. 3
3.1	กลุ่มประชากรตัวอย่างในกิจกรรมการอบรม..... 29
3.2	กลุ่มประชากรตัวอย่างในกิจกรรมการสนับสนุนที่ปรึกษา..... 33
4.1	รายละเอียดของสถานประกอบการที่เข้าร่วมกิจกรรมการสนับสนุนที่ปรึกษา..... 53
4.2	รายละเอียดบริษัท/หน่วยงานผู้ให้คำปรึกษาที่เข้าร่วมกิจกรรมการสนับสนุนที่ปรึกษา.. 55
4.3	ค่าใช้จ่ายในการดำเนินกิจกรรมการสนับสนุนที่ปรึกษา..... 57
5.1	จำนวนและร้อยละของประชากร จำแนกตามเพศ อายุ รายได้ การศึกษา ตำแหน่งงาน และอายุการทำงาน..... 63
5.2	จำนวนร้อยละของประชากรเกี่ยวกับการเข้าร่วมอบรม..... 66
5.3	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของประชากรเกี่ยวกับความรู้ใน หลักสูตรที่อบรม..... 68
5.4	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของประชากรเกี่ยวกับประโยชน์ที่ได้รับ ได้จากกิจกรรมการอบรม..... 71
5.5	จำนวนและร้อยละของประชากรเกี่ยวกับความช่วยเหลือของภาครัฐในการออกค่าใช้จ่าย... 74

สารบัญตาราง (ต่อ)

หน้า

ตารางที่		
5.6	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของประชากรเกี่ยวกับการปรับปรุง หลักสูตรที่อบรม.....	75
5.7	จำนวนร้อยละของประชากรเกี่ยวกับการจัดอบรมในอนาคต.....	77
5.8	จำนวนและร้อยละของประชากรจำแนกตามระดับงาน.....	78
5.9	จำนวนและร้อยละของประชากรเกี่ยวกับผลิตภาพของแรงงาน.....	79
5.10	จำนวนและร้อยละของประชากรเกี่ยวกับผลกระทบทางเศรษฐกิจที่มีต่อแรงงาน.....	80
5.11	จำนวนและร้อยละของประชากรเกี่ยวกับผลกระทบด้านความปลอดภัยและอุบัติเหตุ..	81
5.12	จำนวนและร้อยละเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของโรงงาน.....	82
5.13	จำนวนและร้อยละของประชากรเกี่ยวกับผลกระทบทางเศรษฐกิจที่มีต่อโรงงาน.....	83
5.14	จำนวนและร้อยละของประชากรเกี่ยวกับผลกระทบด้านความปลอดภัย อุบัติเหตุ และ ความเจ็บป่วย.....	84
5.15	จำนวนและร้อยละของประชากรเกี่ยวกับผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม.....	85
5.16	ข้อมูลทั่วไปของประชากรตัวอย่างที่เข้าร่วมกิจกรรมการสนับสนุนที่ปรึกษา.....	89
5.17	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของประชากรเกี่ยวกับผลที่ได้ รับจากกิจกรรมการสนับสนุนที่ปรึกษา.....	90
5.18	จำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของประชากรเกี่ยวกับความคิดเห็นต่างๆ..	91

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
5.19	สินค้าที่ผลิตได้คาดว่าจะได้รับหลังเข้าร่วมโครงการของอุตสาหกรรมชิ้นส่วน..... ยานยนต์..... 99
5.20	สินค้าที่ผลิตได้คาดว่าจะได้รับหลังเข้าร่วมโครงการของอุตสาหกรรมชิ้นส่วน..... ยานยนต์..... 100

สารบัญญภาพ

	หน้า
รูปที่	
4.1	ขั้นตอนในการอนุมัติหลักสูตร..... 43
4.2	ขั้นตอนการจัดทำแผนการดำเนินการจัดอบรม..... 44
4.3	การจัดทำแผนการดำเนินการจัดอบรม..... 46
4.4	แผนการดำเนินการหลัก..... 52
5.1	การเปรียบเทียบระหว่างประมาณการสินค้าที่ผลิตได้ในปีพ.ศ.2546และประสิทธิภาพ ในการผลิตที่แรงงานคาดว่าจะเกิดขึ้นภายหลังที่เข้าร่วมกิจกรรมการอบรมของกิจการที่1..... 101
5.2	การเปรียบเทียบระหว่างประมาณการสินค้าที่ผลิตได้ในปีพ.ศ.2546และประสิทธิภาพ ในการผลิตที่แรงงานคาดว่าจะเกิดขึ้นภายหลังที่เข้าร่วมกิจกรรมการอบรมของกิจการที่3..... 102
5.3	การเปรียบเทียบระหว่างประมาณการสินค้าที่ผลิตได้ในปีพ.ศ.2546และประสิทธิภาพ ในการผลิตที่แรงงานคาดว่าจะเกิดขึ้นภายหลังที่เข้าร่วมกิจกรรมการอบรมของกิจการที่3..... 103